

Postupak izvanredne uprave: insolventijski model kao "talac" krize

Bodul, Dejan; Matić, Ivo

Source / Izvornik: **Sloboda pružanja usluga i pravna sigurnost : XV Majske savetovanje, 2019, 469 - 496**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

<https://doi.org/10.46793/XVMajsko.477B>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:118:365495>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

PRAVI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Др Дејан Бодул, доцент
Правног факултета Свеучилишта у Ријеци
Мр Иво Матић, адвокатски приправник, Ријека

УДК: 336.51
DOI: 10.46793/XVMajsko.477B

ПОСТУПАК ИЗВАНРЕДНЕ УПРАВЕ: ИНСОЛВЕНЦИЈСКИ МОДЕЛ КАО „ТАЛАЦ“ КРИЗЕ

Резиме

Последње кризне године на глобалном плану резултирале су недоследном економском политиком земаља чланица ЕУ која се кретала од политике прокламираног либерализма до политике *ad hoc* интервенционизма. Она је резултат неуклађености могућности националне државе и њених постојећих обвеза према грађанима. Доктринарне анализе наводе како стога државе покушавају испунити своју очекивану функцију имплементирањем инсолвенцијских прописа којима је за циљ спашавање инфраструктурних „губитака“ од ликвидацијског стечаја задржавајући притом оне субјекте који представљају ослонац националне политике развоја. У том смислу, овај рад има намјеру анализирати модел поступка изванредне управе дефиниран Законом о поступку изванредне управе за трговачка друштва од системског значаја за Републику Хрватску. Због контроверзи које постоје и на доктринарном плану везано за имплементацију као и примјену наведеног прописа, много се питање отворило, а на које не постоји јасан одговор. Ипак чини се корисним покушати детектирати неке проблеме позитивног уређења и понудити могућа рјешења у заштити вјеровника и дужника тијekom сљедећих тзв. системских криза. Ради успоредбе и могућих приједлога *de lege ferenda* за српског законодавца ова искуства су потенцијално битна јер је у тијек свеобухватна реформа прописа (на и инсолвенцијских) увјетована прије свега поступком усклађивања српских прописа с прописима ЕУ. Комплексност предмета истраживања и постављени задаци увјетовали су избор метода па је у истраживању коришћен методолошки приступ који обухваћа проучавање домаће и стране литературе, одговарајућих законских прописа, као и анализу домаће и стране судске праксе. Свакако сматрамо битним истакнути како простор који овдје имамо, не допушта детаљну рашичламбу ове проблематике, па смо принуђени ограничити се искључиво, по мишљењу аутора, на неке аспекте нове стечајне регулативе.

Кључне речи: поступак изванредне управе, одабрана поредбено правна рјешења, модел за правну рецепцију.

1. Оквир за расправу

Као нужно средство за рјешавање комплексног и интензивно (медијски) попраћеног проблема насталог око дионичког друштва АГРОКОР, концерна за управљање друштвима, производњу и трговину пољопривредним производима (у даљњем тексту: Агрокор), објављен је у Народним новинама дана 6. травња 2017. Закон о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску.¹ Бројни правни стручњаци сматрају да садржи низ противности начелима грађанског, трговачког, инсолвенцијског (стечајног) права те да вријеђа неке од темељних уставних вриједности. Исти су мишљења да уноси правну непредвидивост и несигурност у хрватски правни сустав.² Ријеч је о пропису инсолвенцијског права на подручју Републике Хрватске (у даљњем тексту: РХ) донесеном по хитном поступку као одговор на финансијску нестабилност у пословању Агрокора који је већ сљедећи дан, 7. травња 2017. ступио на снагу. Дакле, с најкраћим уставноправно прихватљивим *vacatio legis*-ом Хрватски Сабор је након два читања и без претходно проведене јавне расправе, с 83 гласа „за“ донио овај пропис, познатији као *Lex Agrokora* или *Lex Agrocioriana*.³ Било је довољно неколико дана да Влада РХ пријеђе са „пратимо ситуацију, али Агрокор је приватна фирма и држава јој неће помагати“ на „интензивно радимо на припреми институционалног и законодавног оквира“.⁴

Сам назив закона довољно је опширан како би се установила потреба дефинирања сваког његовог појединог дијела. Главни циљ института, односно мјере изванредне управе јест брза и учинковита provedба реструктурирања трговачких друштава од системског значаја за РХ, ради осигурања ликвидности, одрживости и стабилности пословања. Како и сам закон наводи, мјера је нужна за заштиту одрживости пословања предметних трговачких друштава која својим пословањем самостално или заједно са својим овисним или повезаним друштвима утјечу на укупну господарску, социјалну и финансијску стабилност у РХ.⁵ Потреба доношења овог прописа произлази из неподробне регулације осталих прописа инсолвенцијског права за овакав случај те њихових недовољно учинковитих законских рјешења за управљање ризицима који по стабилност хрватског господарства могу настати у случају дубоких финансијских

¹ Закон о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску, Народне новине, бр. 32/17. (даље у тексту: ЗПИУ).

² Гарашкић, Ј., *Изванредна управа државе над повезаним друштвима*, Зборник Сусрета правника, Опатија, 17-19. 5. 2017, стр. 5.

³ Палић, М., *О уставности Закона о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску; приједлози и мишљења*; Информатор, бр. 6466/2017, стр. 1.

⁴ Вајдић, К., *Влада би спашавала Агрокор по узору на Пармалат, ево како је завршио његов газда*, доступно на: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/vlada-bi-spasavala-agrokora-po-uzoru-na-parmalat-evo-kako-je-zavrshio-njegov-gazda-20170327>.

⁵ Чл. 1. ЗПИУ.

потешкоћа у претходно наведеним трговачким друштвима па у коначници и за опасности неконтролираног колапса таквих друштава који могу проузрочити ланчану реакцију која би могла озбиљно угрозити цијели господарски сустав РХ.⁶ Притом, доношењем ЗПИУ омогућава се успостава мјере за припрему склапања нагодбе с вјеровницима ради спрјечавања и контроле настанка штетних посљедица за национално gospodarство те се тежи постизању што потпунијег намирања вјеровника, а потенцијално и поновној успостави ликвидности и уредног пословања. Међутим, узевши у обзир да је ЗПИУ врло кратак пропис који садржи 50 чланака, супсидијарна примјена осталих прописа, примарно Стечајног закона,⁷ нужна је и неупитна. Доношење овог прописа само је још један примјер доношења прописа „на брзину“, односно у тренутку када настане проблем, умјесто теоријски повољнијег системског увођења јасних правила која под једнаким увјетима свим подузетницима омогућују реструктурирање у ранијој фази.⁸

Друга ствар из назива коју је потребно образложити јест појам трговачког друштва од системског значаја за РХ. Дакле, ријеч је о дионичком друштву који, самостално или заједно са својим овисним или повезаним друштвима кумулативно испуњава два увјета. Први увјет јест да то друштво у календарској години која претходи години у којој је поднесен приједлог за отварање поступка изванредне управе, самостално или заједно са својим овисним или повезаним друштвима запошљава просјечно више од 5000 радника, док је други увјет који је потребно испунити то да постојеће биланчне обвезе самостално или заједно са својим овисним или повезаним друштвима износе више од 7 и пол милијарди куна, односно у случају биланчних обвеза које су деноминирани у другој валути, ако износе више од кунске протувриједности 7 и пол милијарди куна, рачунајући на дан подношења приједлога за отварање поступка изванредне управе.⁹ Иако чланови Владе РХ тврде да није донесен како би се спасио Агрокор, чињеница је да је ЗПИУ донесен поводом финансијске, односно господарске кризе у том трговачком друштву и појединим његовим овисним, односно повезаним друштвима. Међутим, пропис је за сада примјењив само на наведени концерн, иако према расположивим подацима ФИНА-е за 2015. у РХ постоји 10 трговачких друштава од системског значаја за државу.¹⁰

Но, прије свега, поступак изванредне управе јест правни поступак. Међутим, о томе ће се образлагати у посебном поглављу овог рада. Поступак изванредне управе је по својој сврси и учинцима посебан предстечајни поступак,

⁶ Словинић, Ј., *Закон о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску*, Информатор, бр. 6469/2017, стр. 6.

⁷ Стечајни закон, Народне новине, бр. 71/15, 104/17 (у даљњем тексту: СЗ).

⁸ Чувељак, Ј., *Пријава тражбина у поступку изванредне управе*, Право у gospodarству, годиште 56, свезак 4/2017, стр. 561.

⁹ Чл. 4. ст. 2. ЗПИУ.

¹⁰ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 8.

док се на учинке отварања овог поступка супсидијарно примјењују правила о стечају из СЗ-а. Како је и наведено у ЗПИУ, на одређена питања која нису уређена овим законом, супсидијарно се примјењују одредбе СЗ-а, точније одредбе поступовних правила наведеног закона.¹¹ Правне празнине из ЗПИУ ће се морати попуњавати правним тумачењима, док су неке одредбе нејасне и непрецизне, као рецимо одредба којом се упућује на примјену СЗ-а ако поједина питања нису уређена овим законом, а притом се не наводи мисли ли се на правила о предстечајном или стечајном поступку. Проблематично је такођер и то да су материјална правила овог закона недовољна за самосталну примјену, па се поставља питање и које одредбе материјалног права из СЗ-а се могу примјењивати.¹²

С друге стране, треба споменути и недостатке СЗ-а за конкретну ситуацију. СЗ даје двије могућности супротне сврси самог стечајног поступка, односно двије могућности за наставак пословања друштва. То је предстечајна нагодба, краткотрајни поступак стварања одређеног договора вјеровника и дужника прије покретања самог судског дијела поступка како би се с успјехом у кратком времену постигла нагодба. Након отварања стечајног поступка, постоји могућност наставка пословања кроз усвајање стечајног плана, међутим нејасна су и недостатна правила у погледу стечаја повезаних друштава, јер осим правила о мјесној надлежности, наводе да постоји једна скупштина, један одбор вјеровника, једна стечајна маса, да престају међусобне тражбине повезаних друштава те да се вишак при завршној диоби дијели између повезаних друштава размјерно вриједностима уновчене имовине које је свако од повезаних друштава унијело у стечајну масу. Дакле, та правила не рјешавају нити то именује ли се један или више стечајних управитеља у конкретној ситуацији. Такођер, СЗ познаје максимално годину и пол дана од дана одржаног извјештајног рочишта за наставак пословања, осим ако је суду поднесен стечајни план.¹³

2. Предмет Закона о поступку изванредне управе

Предмет ЗПИУ, па тако и овога рада јесте, како је дјеломично и наведено у чл. 3. истог прописа уређење претпоставки за отварање поступка изванредне управе, сам поступак изванредне управе, надлежност тијела, правне посљедице његовог отварања и provedбе, поступак склапања нагодбе с вјеровницима те друга питања у свези с тим.¹⁴ Само покретање поступка такођер је уско је са СЗ-ом, односно сама одредба чл. 4. наводи увјете за покретање предстечајног и

¹¹ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 563.

¹² Шимунец, Н., *Пријава тражбина вјеровника у поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску*, Рачуноводство и финансије, бр. 5/2017, стр. 6.

¹³ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 562.

¹⁴ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 8. и даље.

стечајног поступка. Дакле, ти увјети су уједно и увјети за покретање поступка изванредне управе. Према СЗ-у увјети за покретање стечајног поступка, па дакле и поступка изванредне управе су неспособност за плаћање и презадуженост.¹⁵ Неспособност за плаћање постоји ако дужник не може трајније испуњавати своје доспјеле новчане обвезе. Сматрат ће се неликвидним ако у ФИНА-иним Очеvidнику редослиједна основа за плаћање има једну или више евидентираних неизвршених основа за плаћање у раздобљу дужем од 60 дана које је требало, на темељу основа за плаћање, без даљњег пристанка дужника наплатити с било којег од његових рачуна, те ако није исплатио три узастопне плаће које раднику припадају према уговору о раду, колективном уговору или посебном пропису, односно другом акту којим се уређују обвезе послодавца према раднику.¹⁶ Презадуженост представља стање када је имовина дужника мања од његових постојећих обвеза.¹⁷ Надаље, увјет за покретање предстечајног поступка јест пријетећа неспособност за плаћање, а нужно за то јест да вјеровник има могућност доказати како дужник неће моћи у скорије вријеме испунити своје постојеће обвезе по доспијећу. Постојање пријетеће неспособности за плаћање наступа ако дужник у претходно наведеном ФИНА-иним Очеvidнику има једну или више евидентираних неизвршених основа за плаћање које је требало, на темељу ваљаних основа за плаћање, без даљњег пристанка дужника наплатити с било којег од његових рачуна, ако дуже од 30 дана касни с исплатом плаћа радницима те ако у року од 30 дана не уплати доприносе и порезе према плаћи рачунајући од дана када је раднику био дужан исплатити плаћу.¹⁸

Међутим, у одређеним случајевима није потребно испуњење горе наведених увјета. То произлази управо из тога што се овај закон примјењује не само на дужника већ и на његова овисна и повезана друштва. Законом је, дакле предвиђена супстантивна консолидација што значи да се покреће један поступак против свих чланова групе повезаних друштава а који обухваћа имовину свих инволвираних друштава с којом се одговара за све тражбине свих вјеровника дотичних друштава. Тиме се напушта уобичајена правна сепарабилност сваког појединог правног субјекта у погледу његове имовине и одговорности за његове обвезе. Долази, дакле до пробоја правне особности, међутим протуправног будући да нису испоштована правила Препоруке бр. 220 *UNCITRAL*-овог Законодавног водича о инсолвенцијском праву, Дијела 3. који предвиђа да би то могло бити дозвољено у сљедећим, изнимним ситуацијама: а) када су имовина и одговорност за дугове толико испреплетени да се не може утврдити власништво над имовином и одговорност за обвезе сваког појединог члана групе без непропорционалног трошка или одгоде, или б) када су чланови групе повезаних друштава скупа инволвирани у пријеварне пројекте или активности без

¹⁵ Чл. 5. ст. 2 СЗ.

¹⁶ Чл. 6. ст. 1. и 2. СЗ.

¹⁷ Чл. 7. ст. 1. СЗ.

¹⁸ Чл. 4. ст. 1 и ст. 2. СЗ.

оправдане господарске сврхе и да је супстантивна консолидација нужна да би се пријеварни пројект или активност исправио/ла. Протуправно је и то што се покреће поступак изванредне управе над солвентним члановима друштва без њиховог пристанка, као увјета предвиђеног Препоруком бр. 238 *UNCITRAL*-овог Законодавног водича о инсолвенцијском праву, Дијелом 3.¹⁹

Будући да је већ у самом почетку ЗПИУ видљива блиска веза стечајног поступка и поступка изванредне управе, не смије се заборавити темељна ствар, а то је (различитост) сврха тих поступака. Циљ стечајног поступка јест генерална егзекуција, односно уновчавање имовине стечајног дужника и подјела прикупљених средстава вјеровницима, а све ради скупног намирења истих, док поступак изванредне управе служи управо осигурању ликвидности, одрживости и стабилности пословања дионичког друштва дужника, а не уновчавању његове имовине и коначном брисању истога из судског регистра.

У коначници, ЗПИУ примјењује се на дужника, његова овисна и повезана друштва, али не примјењује се на кредитне институције и финансијске институције.²⁰ Везано за то, под појмом кредитних институција разумијевају се друштва чије су дјелатности примање депозита или осталих повратних средстава од јавности те одобравање кредита за властити рачун, док се под појмом финансијских институција сматрају друштва које нису институције, а чије су основне дјелатности стјецање удјела или обављање једне или више дјелатности наведених у точ. од 2. до 12. и точ. 15. Прилога 1. Директиви 2013/36/EУ укључујући финансијски холдинг, мјешовити финансијски холдинг, институцију за платни промет у смислу Директиве 2007/64/EЗ о услугама платног промета на унутарњем тржишту и друштво за управљање имовином те искључујући осигуратељне холдинге и мјешовите осигуратељне холдинге дефиниране чл. 212. ст. 1 точ. (ф) (г) Директиве 2009/138/EЗ.²¹

3. Афера Пармалата као узор за доношење закона

3.1. Проблем Пармалата и реакција талијанског законодавства

Као узор за доношење ЗПИУ послужила је афера *Parmalata*, друштва које је некад било највећи талијански произвођач млијека и млијечних производа и четврта по величини прехранбена индустрија у Еуропи. Међутим, 2003. наступа крах друштва који због кредита, обвезница и осталих облигација пласираних од банака банкротира. Задужио се знатно више од својих

¹⁹ Гарашећ, Ј., *нав. чланак*, стр. 19.

²⁰ Чл. 4. ст. 3. ЗПИУ.

²¹ Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 Еуропског парламента и Вијећа од 26.6.2017. о бонитетним захтјевима за кредитне институције и инвестицијска друштва и о измјени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012.

могућности, односно 14 милијарди еура остало је непокривено, а што је скоро дупло од бруто фактуриране производње по години (7 и пол милијарди еура). Организирањем подuzeћа у „фискалним рајевима“ (Дјевичански отоци, Кајмански отоци и слично) омогућено је исисавање 1.7 милијарди еура из збиљских друштава *Parmalata*. Та подuzeћа служила су како за превару и лажно билансирање тако и за пребацивање капитала и његово склањање од порезних обвеза у Италији и Еуропској унији (у даљњем тексту: ЕУ).²² Дјеловањем секундарног права Еуропске уније којим је прописано да се неовисни ревизори требају мијењати након највише девет година, омогућено је откривање пријеварног поступања. Чињеница, међутим недоказана, јест да је талијански огранак интернационалне ревизијске твртке *Grant and Thornton* некомпетентан, односно да је судјеловао у обмани којом је резултирала комплетна ситуација.²³

У Италији, поступак изванредне управе уведен је први пута, по хитном поступку Законом 95/1979, односно прописом познатијим под именом Продијев закон.²⁴ Међутим, по мишљењу Еуропске заједнице, такав закон је био супротан правилима ЕУ због државне помоћи подuzeћима, због чега је Италија било вишеструко кажњавана. Из тог разлога је и укинут 1999. и замијењен законодавним декретом 270/1999 тзв. *Prodi bis* законом.²⁵

²² Бешкер, И., „*БОНДИЈЕВ ПОУЧАК, Најближи сурадници изванредног управитеља Пармалата ексклузивно су открили за Недјељни како је спашаван талијански прехрамбени див*”, доступно на: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/bondijev-poucak-najblizi-suradnici-izvanrednog-upravitelja-parmalata-ekskluzivno-su-otkrili-za-nedjeljni-kako-je-spasavan-talijanski-prehrambeni-div/6576831/>, гдје се истиче да: „Први су губици настали, наводно, тако што је *Tanzi* неопрезно инвестирао у Бразил и затим у Венецуелу, очекујући да ће ондје направити боом трајним млијеком, али оба су тржишта била сувише навикла на пастеризирано млијеко а да би пристала платити више за оно које се квари спорије. Иста је грешка, наводно, учињена и у Сједињеним Државама Америке. Притом је бразилска *Parmalat Participação s.a.* била највећа од свих Пармалатових изванталијанских филијала.“

²³ Бешлић, Д., Бешлић, И., *Стечај привредног друштва као последица манипулативног финансијског извештавања*, Школа бизниса, бр. 3-4/2013, доступно на: <http://www.vps.ns.ac.rs/SB/2013/3.9.pdf>.

²⁴ У Италији закони немају име већ се доносе по редном броју и години, па је тако направљено и у овом случају, док се колоквијално називају по предлагатељу истог закона, а то је у овом случају био Романо Проди.

²⁵ Бешкер, И., *Како је спашен талијански прехрамбени гигант? Влада се укључила, спријечила распродају и дигла концерн на ноге*, доступно на: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/kako-je-spasen-talijanski-prehrambeni-gigant-vlada-se-ukljucila-sprijecila-rasprodaju-i-digla-koncern-na-noge/5807015/>, гдје се истиче: „Треба имати на уму да у талијанском уставном уређењу влада може донијети декрет са законском снагом који у року од шест мјесеци мора бити потврђен у Парламенту, а ако га Парламент не потврди - декрет се укида, али се не укида ретроактивно његов учинак постигнут у оних шест мјесеци што је био на снази. Ако га Парламент прихвати, он постаје уредан редовит

По *Prodi bis*-у, изванредна управа примјењивала се на инсолвентна друштва која испуњавају увјет од минимално 200 запослених, односно „средње“ су величине те је задатак изванредне управе био да се или у року од 1 године продају, односно предају дијелови подuzeћа или да се у року од 2 године друштво реструктурира. За одлучити коју варијанту искористити постојао је рок од 5 мјесеци. Међутим, примјена таквог закона није се могла искористити за спасавање *Parmalata*, с обзиром на величину самог друштва.

Године 2003., на Бадњак, по узору на претходно наведени Продијев закон, сачињен је Закон који уређује производно реструктурирање великих инсолвентних друштава, колоквијално назван по предлагатељу као Марзанов закон.²⁶ Анекс Марзанова закона ступио је на снагу као Закон бр. 134 од 28. колхоза 2008, а измијењен је у Закон 166 од 27. 10.2008. Он је посебна врста закона, баш као и ЗПИУ, односно *lex specialis* на чије се празнине примјењују опће одредбе Продијева закона.

Наведени закон омогућио је брзи почетак те убрзану provedбу посебне процедуре у великом друштву од посебног значаја за gospodarство, ефективну реконструкцију дужника и с њим повезаних друштава тако да исти задрже тржиште и маркетиншке позиције. Закон дефинира увјете које друштва требају испунити, а то су минимално 500 запослених те дуг од најмање 300 милијуна еура те раст дуга према добивеним гаранцијама. У том случају, друштво може ради економског и финансијског реструктурирања те продаје дијелова друштва тражити од министра (који утврђује и констатира постојање субјективних и објективних основа захтјева) отварање поступка изванредне управе и декрету о привременој управи којом се развлашћује дотадашње власнике те именовање изванредног повјереника који мора у року од 180 дана (и додатних 10 дана) припремити план реструктурирања друштва који ће суд усвојити или неће усвојити. Ако не усвоји, изванредни повјереник може понудити реконструкцијски план распоређивања продаје имовине друштва. Суд има рок од 5 дана да одлучи постоји ли инсолвентност и остали потребни увјети за покретање поступка извршавањем процјене финансијског задужења и немогућности испуњавања финансијских обвеза. Рок од 180 дана може се максимално продужити за 90 дана подношењем захтјева од стране изванредног повјереника Министарству.

План реконструирања (уз којег министар доставља и извјешће о стању друштва) мора садржавати разлоге због којих друштво не може испуњавати своје обвезе, мора садржавати дужникове активности те листу кредитних задужења. Планом реконструкције изванредни повјереник може предвидјети

закон с трајањем до опозива у Парламенту. Тај поступак зна бити и пречица, јер „нормалан“ законодавни поступак у талијанском Парламенту траје у просјеку готово двије године.“

²⁶ Антонио Марзано - тадашњи талијански министар производних дјелатности те аутора око 150 књига с подручја економије и финансија.

доношење нагодбе дужника с вјеровницима те је овај инструмент први пута успјешно проведен у случају Пармалата и уведен у талијански СЗ у периоду од 2005. до 2007, док је данас рефлектиран у свим инсолвенцијским поступцима.²⁷

4. Поступак изванредне управе

4.1. Надлежности, приједлог за отварање и рјешење о отварању поступка изванредне управе

За лакше разумијевање ЗПИУ те самог поступка, потребно је кренути од саставних дијелова поступка те кључних појмова. Првотно, надлежност у овом поступку, неовисно о сједиштима додијељена је чл. 6. ЗПИУ Трговачком суду у Загребу. Истог дана ступања на снагу Закона, 7. 4. 2017, бивша управа Агрокора поднијела је приједлог за покретањем поступка изванредне управе пред законом наведеним судом. Дакле, како је законски регулирано тако је и поступљено - Трговачки суд у Загребу надлежан, а судија појединац поступак отвара рјешењем. Од тренутка подношења претходно наведеног приједлога Трговачком суду у Загребу па све до доношења рјешења о отварању или одбијању приједлога, дужник више није у могућности располагати својом имовином, осим оних располагања учињених у тијек редовитог пословања или ако је друкчије одређено законом.²⁸

Гледајући форму рјешења о отварању поступка изванредне управе те његову објаву на е-огласној плочи судова, уочава се сличност с поступком те рјешењем о отварању стечајног поступка. Будући да се рјешење објављује истог дана када је донесено, сматра се да су све треће особе упознате с отварањем, без обзира на дан provedбе одговарајућих уписа у регистре, јавне књиге, уписнике и очевиднике за дужника, повезана и овисна друштва.²⁹ Рјешење о отварању мора садржавати податке за идентификацију дужника, повезаних и овисних друштава, одлуку о именовању изванредног повјереника те податке за идентификацију, дан, сат и минуто отварања поступка. Такођер садржи позив вјеровницима да изванредном повјеренику у року од 60 дана од дана објаве тог рјешења, у складу с правилима СЗ-а о пријави тражбине пријаве своје тражбине, позив разлучним и излучним вјеровницима да изванредног повјереника у року од 60 дана од дана објаве поднеском обавијесте о својим правима те позив дужниковим дужницима да своје обвезе без одгоде испуњавају дужнику. Такођер, како је претходно споменуто, рјешењем се одређује и да се отварање поступка и изванредни повјереник упишу у регистре, јавне књиге, уписнике и очевиднике у којима је дужник уписан као носитељ

²⁷ Hastings, P., *Italy - The Marzano Law: a Special Procedure for Large Insolvent Companies; Analysis of the Amendments Brought by the Alitalia Case*; Stay Current, January 2009, стр. 1-3.

²⁸ Чл. 21. ст. 5. ЗПИУ.

²⁹ Чл. 25. ст. 4. ЗПИУ.

неког права. Жалба на рјешење о отварању подноси се Трговачком суду у Загребу у року од 3 дана од објаве на е-огласној плочи те не одгађа извршење рјешења. О њој одлучује надлежни другоступањски суд у року од 8 дана од примитка жалбе у Вијећу састављеном од 3 суца.³⁰

4.2. Тијела поступка изванредне управе

Уз претходно наведени суд те изванредног повјереника, тијела поступка изванредне управе су и савјетодавно тијело и вјеровничко вијеће.³¹

4.2.1. Изванредни повјереник

Изванредни повјереник јест физичка особа коју, како је и наведено, именује суд на приједлог Владе те га исти и надзире, али и има могућност опозива (једнако као и код именовања) у било које доба те замјене с другим изванредним повјереником. Његово пословно дјеловање и одлуке су од суштинског значења за поступак.³² Дакле, након што је поднесен приједлог за отварање поступка изванредне управе, суд обавјештава Владу и Министарство како би у року од 2 радна дана од запримања обавјести од стране суда Министарство савјетовало Владу о одлуци о приједлогу за именовање повјереника.³³ Суд, након тога, одмах или најкасније у року од 2 радна дана од примитка приједлога доноси рјешење о отварању с одлуком о именовању изванредног повјереника, осим, наравно ако се утврди да нису испуњени увјети за покретање поступка.³⁴ Изванредни повјереник преузима вођење послова друштва од системског значаја и има права и обвезе пословодног органа тог друштва те га заступа самостално и појединачно, а у име тог друштва остварује и сва права повезана с власничким удјелом тог друштва у другим повезаним и овисним друштвима.³⁵ Такођер има право побијања правних радњи дужника, има право преузети ново задужење у име и рачун дужника с предношћу намирења пред осталим тражбинама вјеровника, а може чак и извршити плаћања одређених доспјелих тражбина које су настале прије отварања поступка изванредне управе. Међутим о тим овластима посебно ће се говорити у наредним одјелцима овог рада.³⁶ Позиција изванредног повјереника уско је повезана с позицијом стечајног управитеља будући да и сам ЗПИУ напомиње да се подредно примјењују одредбе из СЗ-а за

³⁰ Чл. 25. ЗПИУ.

³¹ Чл. 9. ЗПИУ.

³² Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 9.

³³ Чл. 24. ст. 2. ЗПИУ.

³⁴ Чл. 24. ст. 3 ЗПИУ.

³⁵ Чл. 12. ст. 1-3. ЗПИУ.

³⁶ Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 10.

стечајног управитеља. Међутим, различити су увјети које морају испуњавати за именовање.³⁷

4.2.1.1. Увјети за именовање изванредног повјереника

Изванредним повјереником може бити именована физичка особа која испуњава увјете за члана управе трговачког друштва. Чланом управе, а самим тиме и бити изванредни повјереник може бити особа која испуњава увјете за ту позицију по чл. 423. Закону о трговачким друштвима,³⁸ односно потпуно пословно способна физичка особа, док се чл. 239. истог закона наведени увјети који се статутом могу одредити, а то је да та особа не може бити она која је кажњена за казнено дјело злоупотребе стечаја, погодовања вјеровника или повреде обвезе вођења трговачких и пословних књига из Казненог закона³⁹ и то за вријеме од 5 година по правомоћности пресуде којом је осуђена, с тиме да се у то вријеме не рачуна вријеме проведено на издржавању казне или особа против које је изречена мјера сигурности забране обављања занимања које је у потпуности или дјеломично обухваћено предметом пословања друштва за вријеме док траје та забрана. Изванредни повјереник може именовати и свога замјеника.

Притом треба узети у обзир чињеницу да би испуњавањем наведених увјета изванредним повјереником могла бити именована и особа која никада није нити водила било какав инсолвенцијски поступак или особа која нема професионалног радног искуства, али и особа без факултетског образовања. Такођер, испуњавањем ових увјета, за изванредног повјереника би могла бити именована особа која је била члан управе у владајућем друштву или којем од овисних или повезаних друштава! Именовање изванредног повјереника јест врло важна претпоставка за успјешност самог поступка, будући да је реструктурирање, реорганизација и санација повезаних друштава један од најзахтјевнијих професионалних потхвата, како у господарском, тако и у правном смислу и управо због тога не би смјеле постојати претходно наведене недоречености.⁴⁰

4.2.1.2. Овласти изванредног повјереника

Иако изванредни повјереник, како је претходно речено има права и обвезе тијела дужника и заступа га самостално и појединачно, води његово пословање и подузима све радње у поступку које су му повјерене, он не може без

³⁷ Бодул, Д., (*Још једна реформа стечајног законодавства функционализација стечајно правне заштите или плацебо ефект*, Зборник Правног факултета Свеучилишта у Ријеци, вол. 36, 1/2015, стр. 181-213. /у коауторству с Вуковић, Анте/.

³⁸ Закон о трговачким друштвима, Народне новине бр. НН 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15.

³⁹ Казнени закон, Народне новине бр. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17.

⁴⁰ Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 13.

сугласности вјеровничког вијећа донијети одлуку нити подузимати радње с циљем располагања некретнинама дужника, дионицама или удјелима у овисним и осталим друштвима те пријеноса господарске цјелине, ако вриједност прелази 3 и пол милијуна куна. Такођер, дужан је подносити мјесечна извјешћа средишњем тијелу државне управе надлежном за послове господарства, суду, савјетодавном тијелу и вјеровничком вијећу.⁴¹ Он може, уз сугласност суда поједине овласти пренијети на друге особе, посебно замјенике, правне и друге савјетнике.⁴²

Иако изванредни повјереник дјелује самостално и појединачно, има право на замјенике који му пружају помоћ, дају мишљења, савјете, износе ставове, доносе одлуке те подузимају радње у име и за рачун дужника сукладно налогу и овластима изванредног повјереника. Замјенике му именује суд у року од 5 радних дана од писаног приједлога Владе. У року од 30 дана од именовања, уз претходну сугласност Министарства именује савјетника за реструктурирање, ревизоре, правне и друге савјетнике.⁴³

Заједно са својим замјеницима има право на награду и накнаду трошкова које одређује челник Министарства и која на мјесечној разини не може бити већа од просјечне мјесечне накнаде коју су остварили чланови управе дужника у посљедња 3 мјесеца прије отварања поступка изванредне управе. Такођер, има право и на накнаду стварних трошкова потребних за обављање дјелатности.⁴⁴

4.2.2. Савјетодавно тијело

За рад изванредног повјереника везано је и савјетодавно тијело, односно тијело које по захтјеву Министарства или суда већином присутних чланова доноси мишљења о одлукама и радњама изванредног повјереника у случајевима предвиђеним ЗПИУ. Своја мишљења достављају суду и Министарству у року од 10 дана од када је захтјев достављен предсједнику савјетодавног тијела, осим у посебним случајевима када је рок за доставу мишљења 3 дана.⁴⁵ Савјетодавно тијело се састоји од 5 чланова,⁴⁶ између којих

⁴¹ Чл. 12. ст. 8-9. ЗПИУ.

⁴² Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 12.

⁴³ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 7.

⁴⁴ Чл. 20. ЗПИУ.

⁴⁵ Чл. 17. ЗПИУ.

⁴⁶ „Основано савјетодавно тијело за Агрокор“, доступно на: <http://www.sssh.hr/hr/vise/granski-sindikati-74/osnovano-savjetodavno-tijelo-za-agrokor-2861>, гдје се наводи : „*За чланове савјетодавног тијела изабрани су предсједница ХУП-а Гордана Дерања, предсједник Хрватске господарске коморе (ХГК) Лука Буриловић, главни директор ХУП-а Давор Мајетић, предсједник Удружења страних улагача у Хрватској Младен Фогец те представник радника који се мијења свака три мјесеца између предсједника Синдиката запослених у пољопривреди, прехрамбеној и духанској индустрији и*

један мора бити представник радника, а именује их челник Министарства у року од 15 дана од именовања повјереника те о томе одмах обавјештава повјереника и суд. Један од чланова руководи радом тијела те се сматра предсједником тијела, а таквим га именује челник Министарства.⁴⁷

Постоје и увјети за чланство у том тијелу, међутим они се не односе на представника радника. Да би била члан савјетодавног тијела, особа мора бити доброг угледа те имати посебно стручно знање у подручју права и финансија. Такођер, мора имати искуство од 10 година у руковођењу трговачким друштвима, те да најмање 10 година до дана отварања поступка нису били радници, чланови управе, чланови надзорног одбора дужника или његових повезаних и овисних друштава. Имају право на награду за своје судјеловање у савјетодавном тијелу, а висину одређује челник Министарства. Дакле, ријеч је о људима с дугогодишњих радним искуством, који су упућени у пословна, друштвена и политичка догађања односно који својим искуством могу највише допринијети реструктурирању.⁴⁸

Савјетодавно тијело има врло битну улогу, будући да му изванредни повјереник мора сваки мјесец, до прихваћања нагодбе подносити извјешће о господарском и финансијском стању Агрокора те о provedби мјера предвиђених ЗПИУ.⁴⁹

4.2.3. Вјеровничко вијеће

4.2.3.1. Овласти вјеровничког вијећа

Посљедње законом прописано тијело у поступку изванредне управе јест вјеровничко вијеће.⁵⁰ То је тијело које, као представник вјеровника, од оснивања па до завршетка поступка изванредне управе има право на обавијештеност о стању дужника, његових повезаних и овисних друштава, судјелује у име вјеровника у састављању и припреми нагодбе и у коначници даје сугласност изванредном повјеренику на коначни текст нагодбе. Ипак, нису пренесене овласти давања, односно ускраћивања одобрења изванредном повјеренику на све правне радње од посебне важности за поступак већ само на оне радње које се тичу располагања некретнинама дужника, дионицама или

водoprивреди Хрватске (ППДИВ) Дениса Парадиша и Златице Штулић, предсједница Синдиката трговине Хрватске.

⁴⁷ Чл. 16. ЗПИУ.

⁴⁸ „Основано Савјетодавно тијело за Агрокор“, доступно на: <http://hr.n1info.com/a/197266/Vijesti/Osnovano-Savjetodavno-tijelo-za-Agrokor.html> (16.2.2019).

⁴⁹ „Основано савјетодавно тијело за Агрокор: Далић затражила од Рамљака надопуну првог мјесечног извјештаја“, доступно на: <https://net.hr/danas/hrvatska/osnovano-savjetodavno-tijelo-za-agrokor-dalic-zatrazila-od-ramljaka-nadopunu-prvog-mjesecnog-izvjestaja/>, (16.2.2019).

⁵⁰ У поступку изванредне управе закон није предвидио Скупштину вјеровника, као најзначајнији орган вјеровника која обухваћа све вјеровнике и која је овлаштена доносити најзначајније одлуке.

удјелима у овисним и повезаним друштвима те пријеноса господарске цјелине, и то ако њихова вриједност прелази 3 и пол милијуна куна. Такођер, вјеровници немају нити никакву могућност утјецати на именовање изванредног повјереника нити захтијевати његов опозив, па чак ни онда када он уопће не извршава своје дужности.⁵¹

4.2.3.2. Састав вјеровничког вијећа и право гласа вјеровника приликом избора чланова

Број чланова вјеровничког вијећа увијек мора бити непаран и може максимално имати 9 чланова, док разврставање вјеровника у скупине одређује суд по приједлогу изванредног повјереника.⁵² Посебно је битно обратити позорност на појам „скупине“, будући да *lex generalis* познаје појам „исплатни редови“, што је још један разлог за разликовање стечајних вјеровника од вјеровника из поступка изванредне управе.

Вјеровничко вијеће доноси одлуке обичном већином, а сваки члан вијећа има по један глас. Чланове вјеровничког вијећа бирају вјеровници на врло нетранспарентан начин. У року од 5 дана од објаве рјешења о утврђеним и оспореним тражбинама, изванредни повјереник има обвезу позивом (чији је саставни дио и обавијест о броју чланова вјеровничког вијећа те начин формирања група) преко Народних новина позвати вјеровнике утврђених тражбина да у року од 30 дана обавијесте њега и суд о члановима вјеровничког вијећа из своје скупине, а које су бирали обичном већином.⁵³ Сумирано, вјеровници бирају чланове вијећа и то по једног за своју скупину, обичном већином. Међутим, ако вјеровници не испуне тај увјет у року од 90 дана од објаве позива, сматрат ће се да је вјеровничко вијеће уредно основано од стране суда, у року од 8 дана од истека претходно наведеног рока.⁵⁴

При томе треба узети у обзир и навод да је ово једина могућност уплитања суда код права гласа вјеровника. Будући да чл. 33. не прописује посебно рјешење, сматра се да право гласа код избора вјеровничког вијећа има сваки вјеровник, међутим упитна је процедура у којој вјеровници остварују своје право гласа за ту сврху.⁵⁵ То се може протумачити и као могућност самоорганизирања вјеровника код бирања својих чланова вјеровничког вијећа будући да је претходно наведени начин уједно и једини када се суд укључује. Како је то процес без форми и процесних увјета, односно нема судског рочишта па тако ни довољне правне сигурности, потребно је прибавити и доставити ваљане исправе(углавном пуномоћи) којим би натполовична већина

⁵¹ Гарашећ, Ј., *нав. чланак*, стр. 14.

⁵² Чл. 18. ЗПИУ.

⁵³ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 574.

⁵⁴ Чл. 30. ст. 8. ЗПИУ.

⁵⁵ Љубенко, М., *Новација, право гласа и жалба према Закону о поступку изванредне управе*, Право у господарству, годиште 57, свезак 3/2018, стр. 423.

вјеровника, по особама, а не по тражбинама, у законском року суду дала захтјев за избор представника своје скупине. Такођер, у свако доба, вјеровници могу за своју скупину изабрати другог члана вијећа. Како би доказали тачност избора, сами чланови вијећа требају обавијестити изванредног повјереника те му доставити потписане пуномоћи од стране обичне већине из те скупине вјеровника.

Како је и претходно речено, вјеровнике се разврстава у посебне скупине⁵⁶, а вјеровници који имају исти правни положај могу се сврстати у даљње скупине према истоврсности господарских интереса. Иако је максималан број 9, састав вијећа од 5 чланова показао се као најбољи начин размјерне заступљености свих вјеровника и њихових скупина, а показао се и оптималним са стајалишта оперативности, квалитете и ефикасности рада. Разврставање вјеровника и дефинирање скупина се, дакле темељи на евиденцији пријављених тражбина и различитости правног положаја сваке скупине.⁵⁷

4.2.3.3. Привремено вјеровничко вијеће

Међутим, ради заштите интереса вјеровника, а прије именовања вјеровничког вијећа суд може одлуком, по приједлогу којег у року од 5 дана од отварања поступка подноси изванредни повјереник, без одгоде основати привремено вјеровничко вијеће. Настаје из разлога што именовање вјеровничког вијећа наступа доста касно, односно у року од 5 дана од објаве рјешења о утврђеним и оспореним тражбинама, па и у том периоду (до доношења тог рјешења) потребно је заштити интересе вјеровника. Чланове именује изванредни повјереник с обзиром на затечено стање у пословним књигама дужника, овисних и повезаних друштава, а представљају их особе овлаштене за заступање или посебно именовани пуномоћници. Функција привременог вјеровничког вијећа престаје именовањем вјеровничког вијећа, а чланови имају једнака права, овласти и обвезе као и чланови правог вијећа.⁵⁸

⁵⁶ „Трговачки суд у Загребу је 26. сijeчња 2017. године, на приједлог тадашњег изванредног повјереника Анте Рамљака, донио рјешење којим је био утврдио да ће стално вјеровничко вијеће бити разврстано у следећих пет скупина: различити вјеровници, иматељи обвезница, вјеровници чије су тражбине осигуране јамствима и судјеловали су у *roll-up* кредиту, вјеровници чије су тражбине осигуране јамствима и који нису судјеловали у ролл-уп кредиту, остали вјеровници без осигурања“, доступно на : <https://www.glasistre.hr/42e90450-9d94-44b4-9be4-b57a28f37adc> (17.02.2019).

⁵⁷ „Вјеровничко вијеће Агрокора имат ће пет чланова“, доступно на: https://www.tportal.hr/_biznis/clanak/vjerovnicko-vijece-agrokora-imat-ce-pet-clanova-foto-20180126. (17.02.2019).

⁵⁸ Чл. 31. ЗПИУ.

4.3. Пријава тражбина

4.3.1. Поступак пријаве тражбина

Изванредни повјереник има обвезу саставити таблице, и то таблицу пријављених тражбина, таблицу различитих права и таблицу излучних права које ће се на е-огласној плочи објавити истеком 60 дана од истека рока за пријаву тражбина. Пријаву тражбина подносе вјеровници, точније особни вјеровници с имовинскоправном тражбином према дужнику и/или повезаним и овисним друштвима, а њихова пријава тражбина мора садржавати једнаке формалне увјете као и пријаве тражбина стечајном вјеровнику у стечајном поступку. Дакле, пријава тражбина мора бити на прописаном обрасцу у два примјерка и мора садржавати податке за идентификацију вјеровника и дужника, правну основу и износ тражбине у кунама, назнаку о доказу за постојање тражбине (у пријепису се прилажу те их вјеровник добровољно бира како би избјегао ризик оспоравања тражбине), назнаку о постојању овршне исправе те о постојању евентуалног поступка пред судом (ако их не приложи не улазе трошкови тих поступака у пријаву тражбина). Уз све то потребно је приложити и исправе из којих тражбине произлазе и којима се доказују.⁵⁹

Пријаву тражбине која није поднесена у року за пријављивање суд ће одбацити рјешењем о одбацивању, а пријаву тражбине која не садржи основу и износ враћа се подносиоцу на исправак или допуну. Дакле, ако је пријава тражбине непотпуна или неуредна, изванредни повјереник је мора доставити суцу који рјешењем позива вјеровника на исправак предметне пријаве тражбине.⁶⁰

Иако се у овом поступку не примјењују правила о еуропском инсолвенцијском поступку, ипак би било корисно да изванредни повјереник примјени та правила и обавијести вјеровнике из других држава чланица о обвези пријаве тражбина. Поступак изванредне управе и све судске одлуке донесене у њему или у вези с њим неће се моћи признавати према новој Уредби везаној за инсолвенцијске поступке у државама чланицама ЕУ. Евентуално постигнута нагодба у том поступку неће моћи обухватити сву имовину дужника и овисних и повезаних друштава која се налази у другим државама чланицама. То ће умањити ступањ намирења тражбина већине вјеровника повезаних друштава те додатно унијети неједнакост између њих, јер ће се вјеровници с великим тражбинама и информацијама о томе гдје се налази имовина дотичних друштава у иностранству покушати намирити у индивидуалним овршним поступцима у тим другим државама.

⁵⁹ Чл. 32. ЗПИУ.

⁶⁰ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 566-571.

Такођер, мала је вјеројатност да ће се тај поступак моћи признати у другим државама које нису чланице ЕУ, тј. у државама у окружењу, поготово због супстантивне консолидације и превеликог утјецаја државе на поступак.⁶¹

4.3.2. Врсте тражбина

Тражбина вјеровника може се састојати у давању, чињењу, нечињењу и трпљењу, а све се морају пријавити у поступку изванредне управе. Такођер, тражбине могу бити новчане и неновчане. Неновчане тражбине морају се изразити у новчаној вриједности на начин да се њихова вриједност процјењује и то од стране вјеровника. Међутим, ако је новчана тражбина изражена у валути, мора се прерачунати у кунску протувриједност на дан отварања поступка.⁶² Додуше, врсте тражбина нису наведене у ЗПИУ, али исти прописује да се пријава тражбина извршава сукладно правилима СЗ-а о пријавама тражбина, па је потребно навести да се без такве селекције не би могла извршити пријава тражбина и наплата истих.⁶³

Тражбине које нису доспјеле, отварањем поступка изванредне управе доспијевају. Међутим, ако се на те тражбине нису плаћале камате, сматрат ће се да су се на њих плаћале законске затезне камате и тражбине ће се смањити на износ који би, према урачунавању законских камата за вријеме од отварања поступка изванредне управе до доспијећа, одговарао пуном износу тражбина. Такву међукамату треба израчунати сам вјеровник и за износ међукамате умањити износ тражбине који изискује у пријави тражбине. Дакле, ако је камата толико висока да је тражбина темељем ње утвростручена, учтвростручена и тако даље, тражбина ће се смањити максимално на дупли износ и то у смислу тражбина „плус“ исти износ настао темељем камата.

Ако се ради о тражбини која за предмет има повремена давања чији су износи и трајање одређени, износ који ће се исказати у пријави тражбине утврђује се збрајањем преосталих давања уз одбитак међукамата (по правилу за израчунавање међукамате код недоспјеле тражбине), а ако није одређено трајање повремених давања, тада се прерачунавање врши процјењивањем вриједности на дан отварања поступка.⁶⁴

Ако је тражбина везана за уз раскидни увјет, а који наступа након отварања поступка, узимају се безувјетнима и пријављују се у поступку изванредне управе. Ако раскидни увјет наступи, тражбина ће се исплатити вјеровнику.

Ако је дужник, над којим је отворен поступак изванредне управе судужник одређене тражбине, тада вјеровник може пријавити своју тражбину у поступку изванредне управе, будући да судужници одговарају солидарно и он може од сваког посебног дужника намирити цјелокупни износ своје тражбине. Ако

⁶¹ Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 23-26.

⁶² Шимуец, Н., *Пријава тражбина вјеровника...*, стр. 6.

⁶³ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 565.

⁶⁴ Шимуец, Н., *Пријава тражбина вјеровника...*, стр. 6.

његову тражбину исплати један дужник, нпр. управо дужник у поступку изванредне управе, тада тражбина у цијелости престаје, а тај дужник има право од осталих дужника захтијевати регрес исплаћеног. Међутим, ако је солидарни дужник или јамац дужника до отварања поступка изванредне управе платио дужников дуг, стекао је тражбину у износу плаћеног те такву тражбину мора пријавити у поступку изванредне управе.

Кад је у питању уступање тражбине, да би оно, везано за поступак изванредне управе било ваљано, потребно је да се Уговор о уступу склопи у облику јавне исправе или јавно овјеровљене исправе или да цедент тај уступ потврди изјавом даном пред суцем. Уз испуњење таквог увјета, вјеровник који након отварања поступка изванредне управе отуђи своју тражбину другоме, такав стјецатељ тражбине стјече положај вјеровника у поступку изванредне управе.

Везано уз то, ако је ријеч о тражбини за коју дужник и остали судужници нису извршили плаћање прије покретања поступка изванредне управе будући да вјеровник није тражио извршење, такви вјеровници не могу такву тражбину пријавити у поступку већ могу тражити осигурање исплате износа као и вјеровницима. На исплату ће имати право када и ако нешто плате на основи јамства или судужништва.⁶⁵

4.3.3. Разлучни и излучни вјеровници

У поступку изванредне управе, као и у стечајном поступку постоје уз особне вјеровнике и излучни⁶⁶ и разлучни вјеровници.⁶⁷

Разлучни вјеровници нису вјеровници у поступку изванредне управе јер имају право на одвојено намирење те они не подносе пријаву своје тражбине која је осигурана разлучним правом. О разлучним правима изванредни повјереник сазнаје од разлучног вјеровника те на било који други начин, а сазнања су подаци о разлучном праву, правној основи тражбине осигуране разлучним правом и дио имовине на који се односи разлучно право.⁶⁸ Међутим ако пропусте обавијестити о претходноме, (само) губе разлучна права која нису уписана у јавне књиге, за које повјереник није знао нити требао знати па је предмет таквог неуписаног разлучног права уновчен у поступку изванредне управе без њих. Такви вјеровници неће моћи за вријеме трајања поступка

⁶⁵ Исто, стр. 7.

⁶⁶ Особе које темељем неког стварног или особног права могу доказати да неки предмет не спада у стечајну масу.

⁶⁷ Разлучни вјеровници су они вјеровници који имају право на одвојено намирење из одређене ствари и права који су дијелови стечајне масе, дакле то су они вјеровници који имају заложно право или право на намирење на којој ствари или праву који су уписани у јавној књизи, а у стечајном поступку положај разлучног вјеровника има и вјеровник чија права произлазе из судског или јавнобилежничког осигурања тражбина пријеносом власништва ствари или пријеносом права.

⁶⁸ Чл. 258. СЗ.

остварити право на одвојено намирење односно захтијевати уновчење предмета на којем имају разлучно право.⁶⁹ Ако је то потребно ради заштите радних мјеста и пословања друштва и/или овисних и повезаних друштава, суд ће одмах по запримању приједлога за отварање поступка и по приједлогу подносиоца захтјева забранити одвојено намирење.⁷⁰ То се сматра претешким и неразмјерним па чак и неразумним ограничењем права разлучних вјеровника јер се доводи у питање сврха стварноправних средстава осигурања тражбине које се уводе за случај неиспуњавања тражбине од стране дужника. Будући да по закону поступак може трајати чак 15 мјесеци, вриједност разлучног права може драстично пасти за то предуго раздобље, поготово ако оно постоји на дионицама или удјелима повезаних друштава, те на тај начин постојеће разлучно право може бити обезвријеђено.⁷¹

Међутим, разлучни вјеровник може постати вјеровник у поступку изванредне управе ако му је дужник особно одговоран те ако се одрекну права на одвојено намирење или за износ за који се не успију намирити из разлучног права. Тада уз претходно наведене обавијести требају навести и дио имовине на којем се налази њихово разлучно право те износ за који њихова тражбина неће бити намирена разлучним правом.⁷² Они имају првенствено право намирити се из те ствари у цијелости, међутим ако се не успију у потпуности намирити, тада за остатак тражбине могу добити намирење као и сви други вјеровници. Ако се намире у цијелости из разлучног права, немају право на намирење из остале имовине дужника.⁷³

Излучни вјеровници су особе које такођер нису вјеровници у поступку изванредне управе. Они темељем стварног или особног права могу доказати да неки предмет не припада дужнику. Ако је такво право излучног вјеровника уписано у земљишне или друге јавне књиге, на дужнику је доказивање супротнога, односно да ствар спада у имовину дужника.

Излучно право се може темељити на праву власништва, међутим темељ може бити и неко обвезно право, као нпр. уговор о остави, леасингу, најму, закупу, посудби, предаји ствари на пријевоз. Али темељ може бити и уговор о купопродаји уз придржај права власништва (у облику јавно овјеровљене исправе). Дакле, ако купац није продаваатељу платио цијену, а у међувремену је над њим отворен поступак изванредне управе, продаваатељ има право на излучење и предају предмета купопродаје.

Код отуђења ствари, постоје двије ситуације, тј. отуђење прије отварања поступка те отуђење након отварања поступка. Ако је дужник неовлаштено отуђио предмет чије се излучење тражи, излучни вјеровник може тражити да се

⁶⁹ Чл. 41. ст. 5. СЗ.

⁷⁰ Чл. 41. ст. 6. СЗ.

⁷¹ Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 18.

⁷² Чл. 258. СЗ.

⁷³ Шимунец, Н., *Пријава тражбина вјеровника...*, стр. 7.

на њега пренесе право на протучинидбу за отуђени предмет, ако није испуњена, а то је новчана тражбина према купцу таквог предмета. Ако је испуњена, може као вјеровник у поступку изванредне управе тражити накнаду штете. Ако је ствар отуђена након отварања поступка изванредне управе, тада излучни вјеровник може бирати хоће ли захтијевати пријенос протучинидбе за исплату купопродајне цијене, протучинидбу из имовине дужника или захтијевати накнаду штете као вјеровник у поступку изванредне управе.⁷⁴

Излучни вјеровници остварују своје право једнако као да поступак није покренут те су дужни обавијестити о свом праву, правном основу, означити предмет на који се односи његово право те евентуално право на накнаду за излучна права.⁷⁵ Дакле, они не пријављују своје право као особни вјеровници. Међутим, иако њихова пријава није предмет испитивања, њихова права су у потпуности незаштићена јер не могу присилно остварити свој захтјев за поврат ствари.⁷⁶ То је разлика у односу на стечајни поступак у којем имају право покренути парнични поступак за остваривање својих права. Ипак, излучна и разлучна права нису предмет испитивања.⁷⁷

4.3.4. Признавање и оспоравање тражбина

Гледе пријављених тражбина, изванредни повјереник мора преиспитати тражбине темељем приложене документације те провјером у књиговодственим и другим документима дужника. Након тога мора назначити признаје ли или оспорава одређене тражбине. Тражбине су утврђене ако су пријављене у прописаном року те ако их призна изванредни повјереник и не оспори други вјеровник те ако изјављено оспоравање буде отклоњено.

Надаље, на темељу таблица се доноси рјешење о утврђеним и оспореним тражбинама које се објављује на е-огласној плочи судова те на њега има право жалбе сваки вјеровник за дио који се тиче његове пријављене тражбине, односно те тражбине коју је оспорио изванредни повјереник. Такођер, истим рјешењем се упућује вјеровнике на парнични поступак ради утврђивања, односно оспоравања тражбина.

Гледе оспоравања тражбина, разлика је у оспораватељу. Ако је оспораватељ изванредни повјереник, суд ће вјеровника оспорене тражбине упутити на парнични поступак против дужника и/или овисних или повезаних друштава ради утврђивања оспорене тражбине, што значи да ће се поступак водити само против точно одређеног друштва. Дакле, он тражи деклараторно утврђење да је његова тражбина основана, а тужба коју због тога покреће мора бити идентична пријави тражбине како гледе основе потраживања тако и гледе износа. Ако је

⁷⁴ Исто, стр. 7-8.

⁷⁵ Мавар, Л., *Излучни и разлучни вјеровници у стечајном поступку*, доступно на: <http://www.iusinfo.hr/dailycontent/Topical.aspx?id=21144> (17.02.2019).

⁷⁶ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 569.

⁷⁷ Чл. 32. ст. 3. ЗПИУ.

оспораватељ тражбине (коју је изванредни повјереник утврдио) други вјеровник, тада слиједи истоврсно упућивање вјеровника на парницу ради утврђивања своје пријављене а оспорене тражбине. Међутим, у парничном поступку оспораватељ (други вјеровник) дјелује у име и рачун дужника и/или његовог овисног или повезаног друштва. Међутим, упитно је колико ће оспоравања бити, будући да вјеровници немају могућност увида у пријаве тражбина јер правило стечајног права да вјеровници имају право увида у пријаве након истека рока за пријаву није пренесено на поступак изванредне управе.⁷⁸

Ако је оспораватељ оспорио тражбину за коју постоји овршна исправа, њега се упућује на парницу како би доказао основаност свога оспоравања.⁷⁹

Поступак је потребно покренути у року од 8 дана од правомоћности рјешења о упућивању у парнични поступак, а ако се рок не испоштује, сматрат ће се да је вјеровник оспорене тражбине одустао од вођења поступка. Међутим, ако је за тражбину постојала овршна исправа, а тражбина је ипак оспорена, тада пропуштање рока од 8 дана од стране оспораватеља за покретање парнице значи одустајање од парнице.⁸⁰

Ако странка, односно вјеровник чија је тражбина оспорена, успије у парничном поступку, има право тражити исправак рјешења о утврђеним и оспореним тражбинама.⁸¹

У чл. 36. ст. 1. наводи се да правомоћна одлука којом се утврђују тражбине и њихов исплатни ред, односно скупина вјеровника или којом се утврђује да тражбина не постоји дјелује према дужнику и свим вјеровницима. Притом је видљив одређени проблем. Спомињу се исплатни редови, иако у чл. 29. ст. 2. се изричито наводи да се вјеровници сврставају у скупине, а не исплатне редове. Дакле, двије одредбе истог закона различито уређују сврставање вјеровника. Такођер, то је упитно и из разлога што су одредбе СЗ-а о стечајним вјеровницима одредбе материјалног, а не поступовног права, па се подредно не примјењују на поступак изванредне управе. Овај проблем највјеројатније настаје због недовољног познавања стечајних правила и мијешања правила о разврставању вјеровника у скупине код стечајног плана и правила о утврђивању тражбина вјеровника одмах након отварања стечајног поступка.⁸²

4.4. Посљедице отварања поступка изванредне управе

На правне посљедице отварања поступка изванредне управе на одговарајући се начин примјењују правила о правним посљедицама стечајног поступка, а из једноставног разлога што су посљедице једнаке. Тако и

⁷⁸ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 570-574.

⁷⁹ Чл. 34. ст. 3. ЗПИУ.

⁸⁰ Чл. 35. ЗПИУ.

⁸¹ Чл. 36. ст. 2. ЗПИУ.

⁸² Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 573-574.

изванредни повјереник има једнака права и обвезе као стечајни управитељ при настанку тих посљедица.

Изванредни повјереник, у име дужника, уз одобрење суда, може побијати правне радње, односно покренути Паулијанску тужбу гледе радњи дужника на штету вјеровника ако сматра да су потребне ради испуњења циљева поступка. Примјењују се правила из закона који уређује стечај.⁸³

4.4.1. Право на пријебој

Супсидијарном примјеном *lex generalis*-а, односно СЗ-а, одређено је да стечајни вјеровник, а самим тиме и вјеровник у поступку изванредне управе који је имао на темељу закона или уговора право на пријебој (компензацију), у вријеме отварања стечајног поступка, односно поступка изванредне управе, задржава то право. Ако су у вријеме отварања поступка тражбине или једна од тражбина још под одгодним увјетом, још нису доспјеле или још нису управљене на истоврсне чинидбе, до пријебоја долази тек када буду испуњени потребни увјети. Пријебој је искључен ако тражбина којом се пријебој мора извршити постане безувјетна и доспјела прије него што је пријебој био могућ. Но да би до пријебоја дошло мора се дати изјава о пријебоју па вјеровник који је тим путем намирио своју тражбину не врши пријаву у поступку изванредне управе.⁸⁴

4.4.2. Задужење с предности намирења

Ако изванредни повјереник добије сугласност вјеровничког вијећа након што дође до закључка да је потребно ради смањења систематског ризика, наставка пословања, очувања имовине или ако је ријеч о подмирењу тражбина из оперативног пословања, он тада може преузети ново задужење у име и за рачун дужника. Такво задужење има предност приликом намирења у односу на све остале тражбина вјеровника, осим тражбина радника и бивших радника које имају предност.⁸⁵

Вјеровнике новог задужења може се по позицији успоредити с вјеровницима стечајне масе у стечајном поступку, па се аналогно томе и примјењују одредбе СЗ-а о вјеровницима стечајне масе. Штовише, ако се доврши поступак изванредне управе, те се након тога отвори стечајни поступак или било који други поступак над дужником и/или његовим повезаним или овисним друштвима, а над којима је био покренут поступак изванредне управе, сматрат ће се вјеровницима стечајне масе те ће имати предност намирења у односу на друге вјеровнике у стечајном поступку.⁸⁶

⁸³ Чл. 37. СЗ.

⁸⁴ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 569-570.

⁸⁵ Гарашкић, Ј., *нав. чланак*, стр. 17.

⁸⁶ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 7.

СЗ регулира ново задужење у чл. 62.а. те дужник може уз писану сугласност (најкасније на рочишту за гласовање о плану реструктурирања) вјеровника с више од двије трећине правомоћно утврђених тражбина преузети ново задужење у новцу ради привременог финансирања потребног да би се осигурао континуитет пословања предстечајног поступка. Суд у року од 3 дана након доставе доноси рјешење да је дана сугласност за преузимање новог задужења у новцу ради привременог финансирања те се без одгоде објављује на е-огласној плочи судова. Против тог рјешења није допуштена посебна жалба. Вјеровници новог задужења, ако се отвори стечајни поступак, намирују се до износа новог задужења прије осталих стечајних вјеровника, осим вјеровника првог вишег исплатног реда.

Како у стечајном, тако и у поступку изванредне управе, правне радње подузете ради преузимања новог задужења се неће сматрати правним радњама којима се ремети право на уједначено намирење вјеровника, односно којима би се поједини вјеровници стављали у повољнији положај. У случају отварања стечајног поступка над дужником или овисним и повезаним друштвима над којима се води јединствени поступак изванредне управе, они ће бити изузете од побијања.⁸⁷

4.4.2.1. Радници и пријашњи дужникови радници

Наставно на претходно наведени статус радника и пријашњих дужникових радника, исти имају статус вишег сениоритета приликом намирења. За тражбине доспјеле до дана отварања поступка изванредне управе, повјереник је дужан саставити попис у којем ће се исказати тражбине у бруто и нето износу те ће се такав потпис предочити радницима на потпис. Радници нису дужни поднијети самосталну пријаву. Ако је не саставе, сматрат ће се да је њихова тражбина пријављена у складу с пописом који је сачинио изванредни повјереник. Сврха подношења самосталне пријаве јест то да постоји могућност пријаве тражбине ако се радници не слажу с исказом своје тражбине у попису који је саставио изванредни повјереник.⁸⁸

Тражбине радника доспјеле до дана отварања поступка изванредне управе изванредни повјереник може исплаћивати у поступку изванредне управе уз сугласност вјеровничког вијећа. Оврха ради наплате тражбина радника у поступку се проводи на исти начин као и у предстечајном поступку.⁸⁹

Изнимка код правила да ФИНА од примања рјешења о отварању поступка изванредне управе престаје извршавати све основе за плаћање које се у том тренутку налази у редослиједу основа за плаћање јест везана за раднике и

⁸⁷ Чл. 39. ст. 4. ЗПИУ.

⁸⁸ Шимулец, Н., *Наплата тражбина радника у предстечајном поступку, стечајном поступку и поступку изванредне управе*, Рачуноводство и финансије, бр. 7/2017, стр. 8. и даље.

⁸⁹ Чл. 40. ст. 1. ЗПИУ.

пријашње дужникове раднике. Према томе, неће се престати извршавати обрачуни неисплаћених плаћа, накнада плаћа и неисплаћених отпремнина које је послодавац (дужник) био дужан издати у складу с чл. 93. ст. 2. Закона о раду⁹⁰ у случају ако му по доспијећу не исплати плаћу, накнаду плаће или отпремнину. Те обрачунае радници достављају ФИНА-и ради provedбе изравне наплате по чл. 5. ст. 2. Закона о provedби оврха на новчаним средствима.⁹¹

Ако радник има тражбину по некој другој основи (нпр. правоћна и овршна пресуда, правоћно и овршно рјешење о оврси) па се на основи ње проводи или тек треба провести оврха ради наплате тражбине из радног односа, тражбине за накнаду штете, тражбине по озљеди на раду или због професионалне болести, односно ради наплате тражбине која је настала након отварања предстечајног поступка, може затражити од изванредног повјереника да наложи ФИНА-и да настави с provedбом оврхе. За ове тражбине није предвиђен изузетак у смислу да би их ФИНА наставила извршавати и након отварања поступка изванредне управе. Радник ако жели наставак оврхе мора изванредном повјеренику поднијети захтјев којим ће затражити да он наложи ФИНА-и наставак provedбе оврхе за оне основе које су у тренутку отварања поступка већ поднијете ФИНА-и односно provedбу оврхе за оне основе које се подносе ФИНА-и након отварања поступка.⁹²

Ако се ради о тражбинама за неисплату плаће, накнаду плаће или отпремнину која је доспјела након отварања поступка изванредне управе, послодавац је дужан у складу с чл. 93. ст. 2. ЗР-а издати обрачун, који представља овршну исправу. Такав обрачун радник може поднијети на изравну наплату ФИНА-и, а ако је рачун послодавца блокиран, обрачун ће се уписати у Очеvidник редослиједа основа за плаћање и извршавати из будућих приљева.

Тијekom поступка изванредне управе, дужник обавља своју дјелатност и у ту сврху може проводити плаћања нужна за редовно пословање међу која спадају и тражбине радника. Осим тога, против њега се настављају извршавати основе за плаћање из чл. 69. ст. од 1. до. 4. СЗ-а, стога се може догодити да дужник и за вријеме предстечајног поступка има блокиране рачуне. У складу с одредбама Закона о осигурању радничких тражбина⁹³ радници имају права за случај неисплате тражбина.⁹⁴

4.4.3. Плаћања за вријеме трајања поступка

Ако је потребно ради смањења систематског ризика, наставак пословања, очувања имовине и ако се ради о тражбинама из редовног или оперативног пословања те уз сугласност вјеровничког вијећа, изванредни повјереник може

⁹⁰ Закон о раду, Народне новине, бр. 93/14, 127/17 (у даљњем тексту: ЗР).

⁹¹ Закона о provedби оврха на новчаним средствима, Народне новине, бр. 68/18.

⁹² Шимуец, Н., *Наплата тражбина радника...*, стр. 7.

⁹³ Народне новине, бр. 70/17.

⁹⁴ Шимуец, Н., *Наплата тражбина радника...*, стр. 8.

извршити плаћања доспјелих тражбина која су настала прије доношења рјешења о отварању поступка изванредне управе. Међутим, ту не спадају тражбине финансијских и кредитних институција и иматеља вриједносних папира. То исто вриједи и за заступнике повезаних или овисних друштава према друштву којег су овлаштене заступати. Посебна сива зона је питање које су то доспјеле тражбине које ће се платити у поступку изванредне управе, а које тражбине ће вјеровници пријављивати у поступак.

Овим правилом је изванредни повјереник добио врло велике овласти, без стварних могућности контроле његових одлука у погледу ових тражбина. Како готово све тражбине могу задовољити описно задане законске критерије, вјеровници су присиљени у тијеку рока за пријаву тражбина преговарати с дужником како би сазнали да ли њихову тражбину планира платити иако је доспјела или не. У случају да се одбије плаћање доспјелих тражбина, вјеровници немају никакве законске могућности оспоравати одлуку.⁹⁵

Овим правилом повријеђено је темељно начело инсолвенцијског права према којем је правни положај дужникових вјеровника у инсолвенцијском поступку једнак („*per conditio creditorum*“) те се отвара могућност волунтаризму, чиме се доводи у питање правна предвидљивост и правна сигурност.⁹⁶

Ако је ријеч о тражбинама које се односе на испоруку робе и пружања услуга дужнику или овисном, односно повезаном друштву, а које нису доспјеле до дана отварања поступка изванредне управе, оне се сматрају тражбинама чије је подмирење везано за редовно пословање. Дакле, недоспјеле тражбине испоруке роба и пружања услуга се ипак не сматрају доспјелима и њих би се у поступку изванредне управе морало редовно плаћати, што значи да те особе не пријављују своју тражбину. Проблем ових вјеровника је у немогућности покретања поступка против дужника за наплату предметних тражбина. Но, будући да се у погледу одговорности изванредног повјереника на одговарајући начин примјењују одредбе чл. 92. и чл. 93. СЗ-а, то значи да је дужан накнадити штету свим судионицима ако је својом кривњом повриједио коју од својих дужности.⁹⁷

4.4.4. Забрана покретања и вођења осталих поступака

Од дана отварања поступка изванредне управе па све до његова окончања, није допуштено покретање парничних, овршних и поступака осигурања као нити поступака извансудске наплате, против дужника и/или овисних и

⁹⁵ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 564-565.

⁹⁶ Гарашић, Ј., *нав. чланак*, стр. 17.

⁹⁷ Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 564-565.

повезаних друштава, осим поступака који се односе на спорове из радних односа.⁹⁸

Такођер, претходно наведени поступци покренути прије отварања поступка изванредне управе прекидају се даном отварања поступка. Прекинути поступци наставити ће се на приједлог вјеровника након правомоћности рјешења о завршетку поступка изванредне управе ако се нагодба не односи на тражбину тог вјеровника.

Притом законодавац није навео разлику између тражбина вјеровника насталих прије покретања поступка изванредне управе те тражбина вјеровника насталих након отварања поступка изванредне управе, јер упитно је који би правни субјекти уопће ушли у било какав правни однос с дужником и/или његовим овисним и повезаним друштвима а да у случају неиспуњења тражбине не би могли покренути парнични поступак, овршни поступак, нити један поступак осигурања те нити један поступак извансудске наплате своје тражбине.⁹⁹

Ради заштите радних мјеста и пословања дужника и/или повезаних и овисних друштава суд по службеној дужности или на приједлог подносиоца захтјева за покретање поступка може донијети рјешење којим се тражи да се сви правни учинци претходно наведене забране примјењују од дана подношења приједлога за отварање поступка.

4.5. Нагодба у поступку изванредне управе

4.5.1. Нагодба као начин намирења вјеровника

Изванредни повјереник може уз сугласност вјеровничког вијећа предложити намирење вјеровника нагодбом, и то протеком рока од 12 мјесеци од отварања поступка изванредне управе. Ако то затражи, изванредни повјереник може продужити рок на још 3 додатна мјесеца након истека претходно наведеног рока. Дакле, ако изванредни повјереник процјени да је намирење вјеровника сврсисходно с обзиром на све околности конкретног случаја, исти предлаже вјеровницима и вјеровничком вијећу нагодбу као начин намирења тражбина. Приликом израде нагодбе, у име вјеровника судјелује вјеровничко вијеће.¹⁰⁰

Код уређења дужничко-вјеровничког односа, ЗПИУ наводи рјешење о потврди нагодбе. Потребно је споменути и рјешење о потврди предстечајног споразума, у предстечајном поступку, а све обзиром на сличност циља, тј. уређење дужничко-вјеровничког односа. У стечајном поступку постоји још

⁹⁸ Како је претходно и наведено, различни вјеровници за вријеме трајања поступка нису у могућности тражити на било који начин право на одвојено намирење, односно уновчити предмет на којем постоји различно право.

⁹⁹ Гарашевић, Ј., *нав. чланак*, стр. 16.

¹⁰⁰ Чл. 43. ст. 1-4. ЗПИУ.

један начин за уређење односа „странака“, а то је стечајни план. Међутим, он се разликује од претходна два случаја, будући да се њиме не рјешава дужничко-вјеровнички однос. Дакле, код стечајног плана не може се говорити о нагодби, због непостојања дужника као странке, већ евентуално о „споразуму“ између вјеровника. Главни циљ нагодбе јест престанак ранијег уговорног односа те из тог разлога се може говорити о новацији ради нагодбе.¹⁰¹

Будући да у поступку изванредне управе постоји велики број вјеровника, логично је да се неће моћи удовољити захтјевима свакога од њих. Како би се избјегла већа штета, потребно је прибјећи уређењу обвезних односа на начин који ће одговарајућим квалифицираним методама најближе остварити вољу већине вјеровника. Тиме се долази до ефекта „присилног“ прихваћања права вјеровника за оне вјеровнике који су били против одређеног рјешења. То се може подвести под начело избјегавања веће штете и начело равноправног судјеловања вјеровника у остварењу тражбине, а што је начело самог стечаја.

Нагодбу у стечају, предстечају и поступку изванредне управе треба разликовати од нагодбе дефиниране у Закону о обвезним односима,¹⁰² као једином пропису којим се уређује правни појам нагодбе. Према чл. 150. ЗОО-а наводи се да је за стварање нагодбе потребно испунити увјет узајамног попуштања, што упућује на чињеницу да тај закон нагодбу дефинира у смислу спорних односа, точније односа у којима обје стране имају правни положај вјеровника и дужника. Међутим, код поступка изванредне управе нагодба нема за циљ рјешавање спорног, већ управо супротно, неспорног односа, тј. ситуацију у којој једна страна има једино положај дужника, а друга једино положај вјеровника. Будући да дужник нема никакву тражбину према другој страни, он нема ни што попустити према другој страни. Према ЗОО-у, дакле у том тренутку нису испуњени увјети за нагодбу. Управо из тог разлога било би добро у будућим законским рјешењима гдје се начелно уређују неспорни односи између вјеровника и дужника или само између вјеровника у односу на дужника умјесто појма нагодбе из ЗОО-а, користити појам споразума или уговора, а што не би наводило на посебне одредбе ЗОО-а о нагодби.¹⁰³

4.5.2. Могући учинци нагодбе

Нагодбом се може постићи слjedeће:

1. Припајање, односно пријенос дијела или цијеле имовине дужника на једну или више већ постојећих особа или спајање, односно пријенос имовине дужника на једну или више особа које ће тек бити основане (притом се не примјењује опће правило о приступању дугу у случају преузимања неке

¹⁰¹ Bodul, D., Rubinić, I., *Regulation of the “Too-big-to-fail” entities in the Republic of Croatia*, *Ekonomski pregled*, vol. 69, no. 3/2018, стр. 298-321.

¹⁰² Закон о обвезним односима, Народне новине, бр. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 (у даљњем тексту: ЗОО).

¹⁰³ Љубенко, М., *нав. чланак*, стр. 416-423.

имовинске цјелине из закона којим се уређују обвезни односи и опће правило о дужности давања изјаве о непостојању дуговања из закона којим се уређује поступак у судском регистру),

2. остављање дужнику дио или читаву његову имовину ради настављања пословања,

3. припојити дужника другој особи или га спојити с једном или више особа,

4. продати дио или читаву имовину дужника,

5. расподијелити дио или читаву имовину дужника између вјеровника,

6. смањити или одгодити исплате обвеза дужника,

7. дужникове обвезе претворити у кредит или зајам, односно темељни капитала дужника или његових овисних друштава, односно капитал новооснованих друштава,

8. преузети јамство или дати друго осигурање те

9. уредити одговорност дужника након нагодба.¹⁰⁴

4.5.3. Подношење приједлога нагодбе

За дужника те његова повезана и овисна друштва подноси се јединствени приједлог нагодбе. Прије неголи се приједлог нагодбе достави свим вјеровницима преко е-огласне плоче судова, изванредни повјереник и вјеровничко вијеће требају се усугласити око текста нагодбе. Уредна достава јест извршена протеком 3 дана од објаве приједлога нагодбе на е-огласној плочи судова.

О приједлогу нагодбе вјеровници гласују на рочишту којег суд заказује у року не краћем од 5 и не дужем од 15 дана од дана кад је запримио обавијест о сугласности повјереника и вијећа око садржаја нагодбе.¹⁰⁵ Притом треба нагласак ставити на судско рочиште те напоменути да се таквим гласовањем ствара већа правна сигурност, неголи код гласовања вјеровника код избора вјеровничког вијећа гдје је ријеч о неформалном извансудском гласовању, односно некој врсти споразума између вјеровника, као што је и претходно код вјеровничког вијећа наведено.¹⁰⁶

Попис вјеровника и права гласа који им припадају за то рочиште саставља суд на приједлог изванредног повјереника. Сматра се да сви вјеровници чије су тражбине утврђене имају то право гласа, а они којима су тражбине оспорене, право гласа се може утврдити једино ако се на рочишту за гласовање о нагодби изванредни повјереник и назочни вјеровници тако споразумију, а ако се то не може споразумом утврдити онда одлучује суд рјешењем на које нема жалбе.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 7.

¹⁰⁵ Чл. 43. ст. 6-9. ЗПИУ.

¹⁰⁶ Љубенко, М., *нав. чланак*, стр. 423-424.

¹⁰⁷ Чл. 43. ст. 10-13. ЗПИУ.

4.5.4. Прихваћање приједлога нагодбе

За прихваћање приједлога нагодбе потребно је да на рочишту за прихваћање нагодбе гласа „за“ већина свих вјеровника и ако је у свакој скупини зброј тражбина вјеровника који су тако гласали већи од зброја тражбина вјеровника који су гласали „против“ прихваћања нагодбе. Међутим, у изнимним ситуацијама се сматра да су вјеровници прихватили нагодбу ако укупни зброј тражбина вјеровника који су гласали „за“ износи најмање двије трећине од укупних тражбина.

Нагодбу која је прихваћена од стране вјеровника, суд ће потврдити рјешењем о потврди нагодбе те оно има снагу овршне исправе. ЗПИУ није наведено правило према којем правна позиција вјеровника предвиђена нагодбом не смије бити лошија од оне коју би имао да се не проводи реструктурирање нити правило о забрани опструкције при гласовању о нагодби па је упитно јесу ли правила о гласовању о нагодби у овом поступку у складу с темељном уставном вредном о једнакости правних субјеката и темељном уставном вредном социјалне правде из чл. 3. Устава РХ.¹⁰⁸

Међутим, постоје и ситуације у којима суд неће донијети рјешење о потврди нагодбе, већ ће ускратити потврду, а те ситуације су или да је прихват нагодбе постигнут на недопуштен начин или ако су битно повријеђени прописи о садржају нагодбе и поступању приликом њезине израде и доношења, као и прописи о прихвату вјеровника (осим ако се ти недостаци могу отклонити). Доношењем рјешења о потврди нагодбе, нагодба стјече правни учинак према свим вјеровницима па и према оним вјеровницима који нису судјеловали у поступку, а њихове оспорене тражбине се накнадно утврде.¹⁰⁹

Дакле, учинци нагодбе наступају самим доношењем рјешења о потврди нагодбе, а не правомоћношћу истога. Иако би било исправно и у складу с основним начелима модерног инсолвенцијског права и правним учинцима санацијских правних инструмената да учинци наступају правомоћношћу рјешења о потврди нагодбе. Притом је било битно и навести да се нагодба односи на цијелу имовину дужника, будући да дужник има и иноземне вјеровнике, а правни учинци рјешења о потврди нагодбе би се могли признати у другим државама, једино ако се у туземној држави рјешења одређује да обухваћа сву имовину дужника и његових повезаних и овисних друштава.¹¹⁰ Такођер, уско повезано с доношењем претходно наведеног рјешења је и питање могућности покретања жалбе на то рјешење. Будући да чл. 43. Закона о

¹⁰⁸ Гарашећ, Ј., *нав. чланак*, стр. 15-16, у којем се наводи и: „Из наведених одредби произлази да су вјеровници чије тражбине износе двије трећине од укупних тражбина могли изгласати садржај нагодбе, који би за већину вјеровника с малим или средњим тражбинама био неповољан, а суд не би имао овлаштење ускратити потврду такве нагодбе.“

¹⁰⁹ Чл. 43. ст. 16-18.

¹¹⁰ Гарашећ, Ј., *нав. чланак*, стр. 23.

поступку изванредне управе којим се уређује нагодба, не спомиње могућност покретања жалбе те наступ њезиних учинака поставља на првоступањску одлуку, то граматички и логички упућује на то да је ријеч о одлуци суда на коју нема могућности покретања жалбе. Међутим, право жалбе јест право које је зајамчено Уставом РХ те осигурава правну сигурност. Такођер, поштивањем начела законитости усмјерило би се на постојање права жалбе, а начелом економичности остварење циља тј. нагодбе у за то законом предвиђеном року.¹¹¹

На е-огласној плочи судова ће се објавити комплетна нагодба или само сажетак нагодбе с битним садржајем, а такођер ће се и у судском регистру у којем је уписан дужник уписати податак о склапању нагодбе

Сматра се да нагодба садржава изјаве воље судионика дане у прописаном облику, ако је одређено заснивање, измјена, пријенос или укидање права на дијеловима имовине или пријенос пословних удјела у неком друштву. То на одговарајући начин вриједи и за нагодбом обухваћене изјаве о преузимању обвеза на којима се темељи заснивање, измјена, пријенос или укидање права на дијеловима имовине или пријенос пословних удјела и дионица.

Ако је за provedбу нагодбе потребно доношење одлука било које треће особе или тијела, укључујући, али не и ограничено на чланове и/или дионичаре дужника и повезаних и овисних друштава, прихваћена нагодба ће на одговарајући начин замијенити такве одлуке и представљати ваљани правни темељ за provedбу потребних промјена при надлежним тијелима, регистрима, јавним књигама, уписницима и очевидницима.

Стјецатељи дионица дужника и/или његових повезаних и овисних друштава који по нагодби стјечу непосредно или посредно друштава нису обвезни објавити понуду за преузимање сукладно одредбама закона којим се уређује преузимање дионичких друштава.

Као *lex generalis* за све оно што није уређено одредбама овог закона о нагодби, примјењује се СЗ, и то одредбе о стечајном плану, а ако су у питању поступања која укључују државне потпоре, *lex generalis* ће бити закон којим се уређује подручје државних потпора и с тим повезана правила о државним потпорама.¹¹²

4.6. Претварање у стечајни поступак

Ако више не постоји никаква вјеројатност за успоставу економске равнотеже те настављања пословања дужника на трајној основи те ако постоје разлози за покретање стечајног поступка, односно неспособност за плаћање, пријетећа неспособност за плаћање те презадуженост, изванредни повјереник може суду уз претходно прибављену сугласност Министарства и вјеровничког

¹¹¹ Љубенко, М., *нав. чланак*, стр. 426-427.

¹¹² Чл. 43. ст. 17-22.

вијећа предложити одлуку да се поступак изванредне управе оконча те да се отвори стечајни поступак.

Приједлог се подноси суду који ће донијети одлуку о окончању. Иста се објављује на е-огласној плочи судова када се донесе.¹¹³ Притом треба обратити позорност и на то да вјеровници немају никакве овласти предложити претварање поступка изванредне управе у стечајни поступак, чак ни онда када поступак изванредне управе нема резултата те када се имовина друштва против којег је покренут поступак драстично смањује.

Дакле, будући да више нема вјеројатности за наставак пословања, изванредни повјереник може одлучити да се имовина дужника уновчи те да се поступак којим се иде ка стварању нагодбе замјени поступком уновчавања имовине и намиривањем вјеровничких тражбина. Притом се претварање стечајног поступка могло спрјечавати пуних 15 мјесеци и суд ту ништа не би могао учинити, чак и ако постоје стечајни разлози.¹¹⁴

Суд, прије доношења одлуке о окончању поступка изванредне управе, мора саслушати изванредног вјеровника, вјеровничко вијеће и савјетодавно тијело. Одлуком суда о окончању поступка изванредне управе престају права и дужности изванредног повјереника те почиње тећи и рок од 60 дана за изванредног повјереника да достави вјеровничком вијећу и суду завршно извјешће.¹¹⁵

4.7. Закључење поступка изванредне управе

4.7.1. Обуштава поступка изванредне управе

Суд ће по приједлогу изванредног повјереника обуштавити поступак изванредне управе ако ниједна тражбина у року за пријаву истих није пријављена или ако суд не одобри постигнуту нагодбу.¹¹⁶

4.7.2. Завршетак поступка изванредне управе

Поступак изванредне управе завршава у следећим ситуацијама:

- мправомоћношћу рјешења о обуштини поступка,
- проведбом постигнуте нагодбе или
- протеком 15 мјесеци од дана отварања поступка изванредне управе ако у предметном року није постигнута нагодба.¹¹⁷ То би могло значити да у том року мора бити склопљена нагодба, а након тога рока теоретски може трајати жалбени поступак.

¹¹³ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 8.

¹¹⁴ Гарашкић, Ј., *нав. чланак*, стр. 15-16.

¹¹⁵ Словинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 8.

¹¹⁶ *Исто*.

¹¹⁷ *Исто*.

У случају одбијања жалбе на рјешење о потврди нагодбе, не би дошло до прекорачења рока. Међутим, ако се одобри жалба на рјешење о потврди нагодбе, поставља се питање да ли је последица тога поновно склапање нагодбе или само поновно доношење рјешења о потврди нагодбе.¹¹⁸

Рок од 15 мјесеци јест предуго вријеме јер ако се санацијом, реорганизирањем, односно реструктурирањем мисли озбиљно, онда нагодбу треба припремити што прије, а најкасније у року од 3 до 5 мјесеци. Тај рок је предуг и из разлога што ако не успије нагодба, пријети опасност да се протеклом временом смањи опсег будуће стечајне масе.¹¹⁹

Дакле, ако у року од 15 мјесеци није постигнута нагодба, поступак се завршава, што практично значи да ако се допусти жалба на рјешење о потврди нагодбе, настаје захтјевна ситуација да суд не стигне окончати поступак иако је међу вјеровницима претходно склопљена нагодба.¹²⁰

4.7.3. Могућност спајања поступака изванредне управе

Ако је против дужника и/или његових овисних и повезаних друштава првотном покренут поступак изванредне управе, а да се накнадно покрене нови поступак изванредне управе над другим повезаним друштвом које није судјеловало у првотном покренутом поступку изванредне управе, тада суд може донијети одлуку да дође до спајања тих поступака изванредне управе.¹²¹

5. Закључна разматрања

Након обраде читавог тијека поступка изванредне управе, потребно је и дотакнути се чињенице да је само доношење ЗПИУ изазвало бурне реакције, како позитивне тако и негативне код бројних правника, професора правних факултета, правосудних дјелатника те бројних других. С једне стране наилазимо на критику везану за доношење овог закона по хитном поступку, као закона који би требао омогућити реструктурирање подузетника без провођења стечајног поступка. Критика се темељи на томе да се овакви прописи у РХ доносе, у правилу на брзину, у тренутку када настане проблем, умјесто да се системски уведу јасна правила која би омогућила подузетницима реструктурирање у раној фази.¹²² Појавило се и мишљење да уопће није било потребе доношење ЗПИУ, већ да је практичнија била хитна измјена и допуна СЗ-а правилима модерног инсолвенцијског права на начин да се унесу одговарајућа правила о сурадњи и комуникацији тијела инсолвенцијских поступака отворених над имовином чланова групе повезаних друштава, као и

¹¹⁸ Љубенко, М., *нав. чланак*, стр. 427.

¹¹⁹ Гарашкић, Ј., *нав. чланак*, стр. 22.

¹²⁰ Љубенко, М., *нав. чланак*, стр. 426.

¹²¹ Чл. 48. ст. 4. ЗПИУ.

¹²² Чувељак, Ј., *нав. чланак*, стр. 561.

њиховој координацији која су предвиђена у споменутој уредби за случај несолвентности¹²³ те одредити да ће се та правила почети одмах примјењивати и то не само када су инсолвенцијски поступци над имовином претходно наведени отворени у различитим државама, већ и када су отворени у истој држави. Такођер, да је ова проблематика кренула у смјеру измјена и допуна СЗ-а, било би потребно ради веће еластичности и могућности избора стечајног плана као санацијског инструмента, додатно предвидјети и пријетећу неспособност за плаћање као стечајни разлог. У случају израде санацијског стечајног плана, ради наставка пословања, радници не би изгубили своја радна мјеста. Притом се приговорило и разини политизирања тијekom преговора и доношења овог закона због чињенице да политика никад не би смјела бити изнад струке и не би смјела снижавати разину досегнутих правних стандарда због свог незнања и неукључивања оних који знају.¹²⁴

С друге стране, осим негативних мишљења, у великом броју анализа и расправа, наилази се и на позитивна мишљења везана за предметни закон и на његову уставност, с обзиром на његов легитиман циљ и пропорционалност у поступању. Притом дотична анализа започиње с чл. 49. ст. 1. Јединствених методолошко-номотехничким правила за израду аката које доноси Хрватски сабор.¹²⁵ Наведени чланак наводи да се измјенама и допунама одређеног прописа не може мијењати и допуњавати други пропис. Притом се мисли на то да се предметним законом увелике надопуњавају и мијењају други закони који су органски по својој природи. Међутим, узме ли се у обзир правна празнина из те одредбе којом се изријеком не наводи да је забрањено доношење одређеног правног прописа како би се мијењало и допуњавало друге правне прописе, произлази да чл. 49. ст. 1. није прекршен будући да ту правну празнину треба телеолошки интерпретирати примјеном чл. 48. ст. 1. Њиме се наводи да се измјене и допуне прописа врше само прописом исте правне снаге и по истом поступку по којем је тај пропис донесен.

Такођер, постављено је и питање везано за однос и размјерност између циља овог закона и чланака Устава РХ.¹²⁶ Први релевантни, чл. 16. наводи да се слободе и права могу ограничити само законом да би се заштитила слобода и права других људи те правни поредак, јавни морал и здравље. Такођер прописује и да свако ограничење слободе или права мора бити размјерно нарави потребе за ограничењем у сваком поједином случају. Други релевантни, чл. 50. ст. 2. наводи да се подузетничка слобода и власничка права могу изнимно ограничити законом ради заштите интереса и сигурности РХ,

¹²³ Релевантни су чл. од 56. до 77. Уредбе о инсолвенцијским поступцима.

¹²⁴ Гарашкић, Ј., *нав. чланак*, стр. 26-28.

¹²⁵ Јединственим методолошко-номотехничким правилима за израду аката које доноси Хрватски сабор, Народне новине, бр. 74/15.

¹²⁶ Устав Републике Хрватске, Народне новине, бр. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14.

природе, људског околиша и здравља људи. Притом неспорно је да је уставна основа доношења Закона о поступку изванредне управе прецизно дефинирана и потпуно је јасно да се ради о пропису којим се ограничавају подузетничка слобода и власничка права. Будући да овај закон траје највише 15 мјесеци, из тога произлази да се не ради о трајном ограничавању те је раздобље за примјену тог закон у потпуности примјерено.

Осим претходно наведеног темпоралног дијела, важно је узети у обзир и размјерност у поступању кад се ради о томе у којој мјери и која се све власничка права ограничавају. Притом треба кренути кроз положај изванредног повјереника. Он је, како је наведено, орган дужника којег надзире Трговачки суд у Загребу, који може у сваком тренутку бити замијењен и његове су овласти ограничене на износ од 3 и пол милијуна куна самостално, а преко тога уз сугласност вјеровничког вијећа. Међутим, што се тиче власништва, оно се нити одузима нити ограничава јер је за то, како је Уставом прописано, потребно извршити уз накнаду протувриједности, већ се ограничава подузетничка слобода и власничка права. Због ограничавања подузетничке слободе, могло се и очекивати да ће доћи до критике позивајући се на чл. 49. ст. 2. Устава РХ, који наводи да држава осигурава свим подузетницима једнак положај на тржишту. Међутим, тај ставак наводи и да је забрањена злоупотреба монополског положаја одређеног законом. Те двије норме морају се заједно интерпретирати, односно морају се заједно интерпретирати са свим нормама које се односе на право власништва па тако и с цијелим уставним текстом јер интерпретација уставних норми на начин да се поједина реченица издвоји и самостално интерпретира бива погрешна, што произлази из уставне праксе. Будући да доношењем овог закона ниједно друштво није постигло монополски положај односу на остала друштва у РХ, ова норма није прекршена.¹²⁷

Будући да се у РХ, приликом доношења правних прописа различитих правних снага, усталила пракса легитимне подјеле мишљења, како између особа из предметне струке, тако и јавности, било је за очекивати да ће доношење овог закона бити интензивно медијски попраћено, како због саме процедуре попраћене политизирањем и начина доношења овог закона, тако и због његове примјене на трговачко друштво од системске важности за државу чији би крах у крајњој линији довео у упитност егзистенцију великог броја обитељи у РХ и сусједним земљама. Притом се кроз анализу бројних

¹²⁷ Палић, М., *нав. чланак*, стр. 2, у којем се наводи: „формално нема монополског положаја зато што је концентрација до које је дошло тијekom времена обављена уз одговарајуће допуштење Вијећа за заштиту тржишног натјечања, као државног регулатора у чијој је надлежности примјена одговарајућих правних прописа - Закона о заштити тржишног натјечања, као и правних прописа еуропског права релевантних за осигуравања једнаког положаја на тржишту у складу с еуропским правом. Ту се примарно мисли на одредбе из чл. 101. и 102. Уговора о функционирању Еуропске уније, али и осталих аката еуропског права (уредбе) ниже правне снаге.“

коментара, стручних чланака и мишљења долази до крајњег закључка да у сличним ситуацијама у будућности, треба практично одмјерити укљученост стручњака из подручја права и носитеља политичке власти, како би се постигла равнотежа између правне тачности прописа, правописне исправности његових одредби те у коначници интереса државе и њених држављана.

*Dejan Bodul, Ph. D., Assistant Professor
Faculty of Law, University of Rijeka
Ivo Matic, LL.M., Legal trainee*

EXTRAORDINARY MANAGEMENT PROCEDURE: INSOLVENT MODEL AS THE "HOSTAGE" OF THE CRISIS

Summary

The global crisis in recent years has resulted in an inconsistent economic policy of EU member states that ranged from the policy of proclaimed liberalism to the policy of ad hoc interventionism. It is the result of a mismatch between the capacity of the nation state and its existing obligations towards its citizens. Doctrinal analyses state that, therefore, states are trying to fulfil their expected function by implementing insolvency regulations aimed at rescuing infrastructure "losers" from liquidation bankruptcy while retaining those entities that are the backbone of national development policy. In this regard, this paper intends to analyse the model of Extraordinary Management Procedure defined by the Law on the Executive Administration Procedure in Companies of Systemic Importance for the Republic of Croatia. Due to the controversy that exists on the doctrinal plan related to the implementation as well as the application of the aforementioned regulations, a lot of questions have been opened, and there is no clear answer. However, it seems useful to try to detect some problems of positive regulation and offer possible solutions to the protection of creditors and debtors during the following systemic crises. For comparison and possible suggestions de lege ferenda for the Serbian legislator, these experiences are potentially important because a reform of the regulations (and even insolvency regulation) is underway, primarily by the process of harmonization of Serbian regulations with EU regulations.

The complexity of the subject of research and the set tasks were conditioned by the choice of methods, so the methodology used in the research included the study of domestic and foreign literature, relevant legislation, as well as the analysis of domestic and foreign court practices. We certainly consider it important to point out that the space that we have here does not allow us for a detailed breakdown of this issue, so we are forced to limit ourselves, in the author's opinion, to some aspects of the new bankruptcy regulations.

Key words: *extraordinary administration procedure, selected legal solutions, model for legal reception.*

Литература

Чланци

- Бешлић, Д., Бешлић, И., *Стечај привредног друштва као последица манипулативног финансијског извештавања*, Школа бизниса, бр. 3-4/2013, доступно на: <http://www.vps.ns.ac.rs/SB/2013/3.9.pdf>
- Бодул, Д., *(Још једна) реформа стечајног законодавства функционизација стечајно правне заштите или плацебо ефект*, Зборник Правног факултета Свеучилишта у Риједи, вол. 36, бр. 1/2015. /у коауторству с Вуковић, Анте/
- Bodul, D., *Regulation of the "Too-big-to-fail" entities in the Republic of Croatia*, *Ekonomski pregled*, vol. 69, no. 3/2018, /у коауторству с Rubinić, I./
- Гарашић, Ј., *Изванредна управа државе над повезаним друштвима*, Зборник Сусрета правника, Опатија, 17-19. свибња 2017.
- Љубенко, М., *Новација, право гласа и жалба према Закону о поступку изванредне управе*, *Право у gospodarству*, годиште 57, свезак 3/2018.
- Палић, М., *О уставности Закона о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску*, *Информатор*, бр. 6466/2017.
- Словинић, Ј., *Закон о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску*, *Информатор*, бр. 6469/2017.
- Hastings, P., *Italy-The Marzano Law: a Special Procedure for Large Insolvent Companies; Analysis of the Amendments Brought by the Alitalia Case; Stay Current*, January 2009.
- Чувелак, Ј., *Пријава тражбина у поступку изванредне управе*, *Право у gospodarству*, годиште 56, свезак 4/2017.
- Шимунец, Н., *Наплата тражбина радника у предстечајном поступку, стечајном поступку и поступку изванредне управе*, *Рачуноводство и финансије* бр. 7/2017.,
- Шимунец, Н., *Пријава тражбина вјеровника у поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску*, *Рачуноводство и финансије*, бр. 5/2017.

Правни извори

- Јединствена методолошко-номотехничким правила за израду аката које доноси Хрватски сабор, *Народне новине*, бр. 74/15
- Стечајни закон, *Народне новине*, бр. 71/15, 104/17.
- Закон о поступку изванредне управе у трговачким друштвима од системског значаја за Републику Хрватску, *Народне новине*, бр. 32/17.
- Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 Еуропског парламента и Вијећа од 26. 6. 2017. о бонитетним захтјевима за кредитне институције и инвестицијска друштва и о измјени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012
- Уредба (ЕУ) 2015/848 Еуропског парламента и Вијећа од 20. 5. 2015. о поступку у случају несолвентности.

Зборник радова „Слобода пружања услуга и правна сигурност”,
Крагујевац, 2019.

Устав Републике Хрватске, Народне новине, бр. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

Судска пракса

Трговачки суд у Загребу, посл.бр. 47. Ст-1138/17 од 10.4.2017.

Трговачки суд у Загребу, посл.бр. Ст-1138/17-3 од 21.4.2017.

Остали извори

Бешкер, И., *БОНДИЈЕВ ПОУЧАК, Најближи сарадници изванредног управитеља Пармалата ексклузивно су открили за Недјељни како је спаишаван талијански прехранбени див*, доступно на: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/bondijev-poucak-najblizi-suradnici-izvanrednog-upravitelja-parmalata-ekskluzivno-su-otkrili-za-nedjeljni-kako-je-spasavan-talijanski-prehrambeni-div/6576831/>

Бешкер, И., *Како је спаишен талијански прехранбени гигант? Влада се укључила, спријецила распродају и дигла концерн на ноге*, доступно на: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/kako-je-spasen-talijanski-prehrambeni-gigant-vlada-se-ukljucila-sprijecila-rasprodaju-i-digla-koncern-na-noge/5807015/>

Вајдић, К., *Влада би спаишавала Агрокор по узору на Пармалат, ево како је завршио његов газда*, доступно на: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/vlada-bi-spasavala-agrokor-po-uzoru-na-parmalat-evo-kako-je-zavrshio-njegov-gazda-20170327>

Вјеровничко вијеће Агрокора имат ће пет чланова, доступно на: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/vjerovnicko-vijece-agrokora-imat-ce-pet-clanova-foto-20180126>

Вјеровничко вијеће вјеројатно се неће моћи формирати до 10. српња, доступно на: <https://www.glasistre.hr/42e90450-9d94-44b4-9be4-b57a28f37adc>

Грас, Г., *Суд у Београду одбио да се Lex Agrokor примјењује на компаније у Србији: ево што одговарају из изванредне управе концерна*, доступно на: <https://www.jutarnji.hr/biznis/tvrke/sud-u-beogradu-odbio-da-se-lex-agrokor-primjenjuje-na-kompanije-u-srbiji-evo-sto-odgovaraju-iz-izvanredne-uprave-koncerna/6506800/>

Мавар, Л., *Излучни и разлучни вјеровници у стечајном поступку*, доступно на: <http://www.iusinfo.hr/dailycontent/Topical.aspx?id=21144>

Основано Савјетодавно тијело за Агрокор, доступно на: <http://hr.n1info.com/a197266/Vijesti/Osnovano-Savjetodavno-tijelo-za-Agrokor.html>

Основано савјетодавно тијело за Агрокор, доступно на: <http://www.sssh.hr/hr/vise/granski-sindikati-74/osnovano-savjetodavno-tijelo-za-agrokor-2861>

Основано савјетодавно тијело за Агрокор: Далић затражила од Рамљака надопуну првог мјесечног извјештаја, доступно на: <https://net.hr/danas/hrvatska/osnovano-savjetodavno-tijelo-za-agrokor-dalic-zatrazila-od-ramljaka-nadopunu-prvog-mjesecnog-izvjestaja/>

Рамљак: суд у Лондону одлучио признати Lex Agrokor, доступно на: <https://lider.media/aktualno/biznis-i-politika/hrvatska/ramljak-sud-u-londonu-odlucio-priznati-lex-agrokor/>

Сушењ, М., *Словенци донијели Lex Mercator: ево по чему се разликује од Lex Agrokora*, доступно на: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/slovinci-donijeli-lex-mercator-evo-po-cemu-se-razlikuje-od-lex-agrokora-20170425>